

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев уз 3/2023
20.07.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Законовић, адвокат из ..., против туженог Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, кога заступа законски заступник Срђан Колаковић, декан факултета, чији је пуномоћник Видослав Рудић, адвокат из ..., ради утврђења да је према узбуњивачу предузета штетна радња, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж уз 2/2022 од 10.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.07.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж уз 2/2022 од 10.11.2022. године и пресуда због пропуштања Вишег суда у Новом Саду П уз 2/2022 од 05.08.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом због пропуштања Вишег суда у Новом Саду П уз 2/2022 од 05.08.2022. године усвојен је тужбени захтев (став први изреке) и утврђено да је тужени извршио штетну радњу према тужиоцу као узбуњивачу која се састоји у доношењу решења о отказу уговора о раду број ... од 28.09.2021. године (став други изреке). Ставом трећим изреке, стављено је ван снаге решење о отказу уговора о раду број ... од 28.09.2021. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу због штетних радњи због узбуњивања на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 500.000,00 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да објави пресуду у јавном гласилу „Блиц“ о свом трошку у року од осам дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж уз 2/2022 од 10.11.2022. године одбијена је жалба и потврђена пресуда због пропуштања Вишег суда у Новом Саду П уз 2/2022 од 05.08.2022. године, док је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка одбијен.

Против другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 10/23), на чију примену упућује члан 23. ст. 5. и 6. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“, број 128/2014), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У овом поступку тужилац је тражио да се утврди да је према њему предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на тај начин што је тужени тужиоцу отказао уговор о раду број .. од 02.07.2014. године због наводно учињене повреде радне обавезе у складу са одредбом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду, решењем о отказу уговора о раду од 28.09.2021. године, са предлогом да се стави ван снаге решење о отказу уговора о раду, обавезе тужени да тужиоцу због штетних радњи због узбуњивања на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 500.000,00 динара и обавезе тужени да пресуду објави у јавном гласилу „Блиц“ о свом трошку. Штетну радњу у смислу Закона о заштити узбуњивача, према чињеничним наводима тужбе, представља решење о отказу уговора о раду од 02.07.2014. године које у образложењу разлоге отказа групише у четири тачке, а који према наводима тужиоца представљају јасну потврду да је реч о акту одмазде према запосленом – тужиоцу који је поднео кривичне пријаве против туженог, тачније одговорног лица код туженог указујући на тај начин на неправилности и незаконитости у раду туженог.

Тужба са прилозима достављена је туженом на одговор са упозорењем о последицама пропуштања, али како тужени није поднео одговор на тужбу, првостепени суд је донео пресуду на основу пропуштања сагласно одредби члана 350. Закона о парничном поступку.

Другостепени суд је пресуду првостепеног суда потврдио налазећи да су у конкретном случају испуњени услови за доношење поменуте пресуде на основу члана 350. ЗПП оценивши неоснованим наводе жалбе да је суд поступио противно принципу *ne bis in idem*, јер је тужилац истовремено са подношењем тужбе у овој парници тужбом од 30.11.2021. године иницирао поступак пред Основним судом у Новом Саду ради поништаја решења о отказу уговора о раду, по којој је донета и првостепена пресуда у предмету П1 3042/21, док је жалбени поступак у току, са становиштем да је право тужиоца на судску заштиту гарантовано и Законом о заштити узбуњивача и Законом о раду, па је у домену његове воље да се определи за пут којим ће ту заштиту остварити.

Полазећи од садржине тужбе којом се тражи заштита у вези са узбуњивањем, погрешно су нижестепени судови одлучили када су тужбени захтев усвојили.

Закон о заштити узбуњивача у члану 26. став 1. прописује да се тужбом за заштиту у вези са узбуњивањем може тражити: 1) утврђење да је према узбуњивачу предузета штетна радња; 2) забрана вршења и понављања штетне радње; 3) уклањање последица штетне радње; 4) накнада материјалне и нематеријалне штете; 5)

објављивање пресуде донете по тужби поднетој из разлога предвиђених у тачки 1) до 4) овог става у средствима јавног информисања, о трошку туженог. Ставом 2. прописано је да се тужбом из става 1. овог члана не може побијати законитост појединачног акта послодавца, којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима запосленог по основу рада. Чланом 27. истог Закона, прописана су права узбуњивача у посебним поступцима, па је тако ставом 1. прописано да у тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада, по посебним прописима, узбуњивач може истаћи навод да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, ставом 2. прописано је да се навод из става 1. овог члана може истаћи у тужби или на припремном рочишту, а после тога само ако подносилац навода учини вероватним да без своје кривице није могао да раније изнесе тај навод, а ставом 3. прописано је да у посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, у складу са овим законом.

У конкретном случају, тужилац је поднео тужбу са кумулативним тужбеним захтевима, захтевом за утврђење да је према њему као узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на тај начин што му је престао радни однос отказом уговора о раду и захтевом за накнаду нематеријалне штете и за објаву пресуде у јавном гласилу „Блиц“.

По оцени Врховног суда, у ситуацији када узбуњивач тврди да му је појединачним актом послодавца повређено право прописано чланом 5. Закона о заштити узбуњивача, заштиту свог права може да оствари у посебном поступку на начин који је прописан цитираном одредбом члана 27. овог Закона. Узбуњивач може да истакне навод да појединачни акт послодавца, конкретно решење о отказу уговора о раду, представља штетну радњу у вези са узбуњивањем само у тужби за оцену законитости тог акта и у том посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем у складу са одредбама Закона о заштити узбуњивача. Законом је искључена двострука или паралелна надлежност у случају отказа уговора о раду или друге одлуке о појединачним правима, која припадају узбуњивачу по радноправним или другим посебним прописима. Међутим, приликом одлучивања судови су пропустили да утврде да ли је законитост решења о отказу уговора о раду била предмет оцене у посебном поступку у смислу члана 27. Закона о заштити узбуњивача. У зависности од одлуке основног суда у поступку оцене законитости појединачног акта којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима по основу рада запосленог, те исходу тог поступка, првостепени суд мора мериторно да одлучи о захтеву за накнаду нематеријалне штете узбуњивача у смислу члана 22. Закона о заштити узбуњивача, те да утврди да ли је према тужиоцу била предузета штетна радња.

У поновном поступку првостепени суд ће одлучити о захтеву тужиоца тако што ће имати у виду примедбе на које је указано овим решењем.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 415. став 1. Закона о парничном поступку и члана 23. став 6. Закона о заштити узбуњивача.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић